

egunekoa

Iñaki Soto

(UEUko Filosofia sailburua)

Euskal Unibertsitaterantz, kongresuaz haraindi

UEUren Kongresuko prozesuaren baitan, ekitaldi nagusiaren bezperan, gure arteko polemika bizi baten erdian... tentazioa handia da. Nork ez luke espazio hau erabiliko bere burua postulatu batzuen buru bezala azaldu, edo idatzitako zuzenketak banan-banan defendatu eta, batez ere, arerioek egindakoaren kontra idazteko? Esan dut tentazioa handia dela, baina hortik aldentzen saiatuko naiz.

Horren ordez, Euskal Herriaren interesei erantzuten dien unibertsitate bat eraikitze bidean epe erdira eman beharko genituzkeen eztabaidak eta hartu beharko genituzkeen hainbat erabaki zerrendatzen saiatuko naiz. Beraz, kongresuko kontuez baina gehiago, astelehenetik aurrera egin beharrekoaz gogoeta egingo dut. Hori baita 30 urtetan eta batez ere 1. kongresutik hona egindako bidearen irakasgairik handiena. Hori da Xabier Iasiri goratu behar zaiona: hitzak beste, ekintzak gauzatzea. Diseinu orokor mirarigilerik ez da existitzen, eta soilik praktika koherente batek garantizatu dezake gure proiektuaren arrakasta.

Lehenengo gogoeta horixe litzateke: Kongresuaren testuak izpiritu bat islatuko du, gogo eta norabide kolektibo bat. Nire ustez, gogo hori Euskal Unibertsitatearen sorkuntzan subjektu papera bereganatzean laburbildu daiteke. Esan bezala, hau adieraztea baina garrantzitsua, ordea, gogo horren arabera lan egiten hastea. Izan ere, gure artean oraingo erroka historikoa Euskal Unibertsitatea lortzea dela nahiko onartuta dagoela uste dut. Baina egin beharreko urratsen norabidean eta haien erritmoan ziurrenik ez gatoz bat. Ezta lan horretan UEUK be-

te behar duen funtzioaz ere. Beraz, jendeari esatea gustatzen zaion bezala, barku berean joan bagoaz; baina iparraren inguruan adostasunik gabe. Ekite zuzenak batu gaitzake.

Elkarlanari eta aliantzei dagokienez, proiektu hori egia bihurtzeko botere gune berri bat eraiki behar dugula iruditzen zait. Botere gune horretatik aliantzak bilatu ahal izango ditugu, ez alderantziz. Ahultasunetik negoziatzen ala proiektu komunak kudeatzen saiatzen bagara amen batean fagozitatuko gaituzte. Gure independentzia akademiko eta politikoa blindatu behar dugu, eta horretarako status quo honek sortu dituen mikro-botere pribatuak eztabaidatik aparte utzi behar dira (bakoitzak bere parrokia, non bera den jainko). Proiektu komun baten alde bakoitzak dauzkan aktiboak mahai gainean jarri ezin daitezkeenean, interes horiek prozesutik kanpo utzi behar dira. Lagundu ezin dugunean, hobe dugu alde batera egin, oztopo bihurtu baino.

Etorkizunari begira, Euskal Herriarentzat estrategikoak diren ardatzak zehaztu egin behar dira, eta haiei itzulpen akademiko bat bilatu. Horri deitzen diot nik Euskal Herriaren interesei erantzutea. Berriki Udalbiltzak plazaratu dituen ondorioen ildotik, Euskal Herrian politika nazionalak egiten hasi behar gara: hizkuntz politika bat, immigrazio politika bat, atzerrira begirako politika bat... baita hezkuntza politika bat ere. Eta guztien artean koherentzia bat egon behar du. Herriaren garapen-baldintza bat den heinean, guk independentistok Euskal Unibertsitatea eraikuntza prozesuan kokatzen asmatu behar dugu.

Ikuspegi horretatik, gure ustez ezin-

bestekoa da gure bide propioa orain sufritzen ditugun unibertsitate eredu hauetatik kanpo bilatu eta burutzea (berdin administratiboki nola akademia eta pedagogiaren aldetik).

Posizionamendu hauei aurre eginenez, jende batek herririk gabeko unibertsitatea egin nahi du, soilik beste unibertsitateen arabera, elitista eta endogamikoa. Beste jende batek ez du onartzen euskal komunitateaz gain badagoela unibertsitate horren beharra duen herri bat, bere lurralde eta gizartearekin (konplexua, beraz, baina herri bat). Ez nator bat ikuspegi horiekin, eta unibertsitatearen erroka bi elementu horietara mugatzea (euskal komunitatea edo honen azpitale elitista bat) errore historikoa iruditzen zait. Euskal Unibertsitateak (nazionala, herritarra eta euskalduna izango bada), euskal komunitatearen beharrei erantzun behar die, euskal komunitate zientifiko-akademikoaren bilgune izan behar du, eta herriaren interesei erantzun behar die.

Amaitzeko. Tentazioa tentazioa da eta ezin ekidin. Euskal Unibertsitatearen definizio klasikoak (beste egituretatik independentea, euskalduna, nazionala eta herritarra ezaugarritzat dauzkana) datozen hamar urteetan herri bezala urrats kualitatiboak ematea baliabidetzen du. Unibertsitatea lanbidetzat eta euskara lan-tresna soiltzat duenak ez du hemen abantaila handirik aurkituko. Baina bada beste argudio garrantzitsu bat: egitasmo horren ardura bakarra gure esku uzten du. Isolamendurik gabe, baina independente. Unibertsitate hori da behar duguna, faltan daukaguna eta UEUK bultzatu behar duena. Nire boza bere alde.

zutabea

Josu Lartategi

Ezbaiez

Egunotan bi ideia nahastu zaizkit, Durangoko Azokari buruzkoa bata eta hondamendi ekologikoei buruzkoa bestea. Baten gainean idazten hasi eta, ez jakin zergatik, bestera joan zait haria. Gaia hipokrisia zen: gauza bat esaten dugula baina oso bestelako beste bat pentsatzen edo desiratzen dugula. Nire ondorioa zera zen, hori egiten duenak ez duela esaten duena benetan nahi, ezkutuan eta jendaurreratu gabe duena baizik; hots, sarri hain justu kontrakoa. Azkenean, errudun konplexuak jota nik uste, batez ere inor ez mintze aldera, berbak larregi neurtu eta gatzik gabeko kritika atera zait. Tira.

Ahapeka batzuek eta ozenkitxoago beste-tzuek, azoka bisitari ugarik ibili du ahotan Durangokoa gero eta taberna handiagoa dela, gero eta ETBkoagoa, gero eta ordenagailu-jolas-tuzale gehiago dabilzala, gero eta liburu gutxiago ikus daitekeela patxadaz jende oldeak literalki eraman egiten zaituelako, disko artean ibiltzen den jende kopurua ikusirik berezko disko azoka mereziko lukeela, lagunekin egoteko aitzakia aitortua bihurtu dela askorentzat... eta beste hamaikatxo ere erabili du ahotan, urtero legeaz egia esan, baina urtero legeaz ere betiko hitz politikak eta baikorrak entzun ditugu, hitzetik hortzerako betiko tradizio, errito, erritual eta arrakasta leloak. Nork zioen ezkorrrak gine-la? Ez, ba, orain baikor integrista bihurtu gara.

Prestige petroliontziaz eta, antzezpena egiten dugu denok, sakonekoa aipatu gabe. Izan ere, denok gaitzesten ditugu hondamendi ekologikoak, baina inork ez dio bere bizimodua eusteari utzi nahi. Hori baita egia, honelakoak gertatuko direla (eta uneoro gertatzen ari direla, maila txikiagoan) gure bizimoduak ezinbestean hondamendi-portzentaia jakin bat eskatzen duelako. Espainiar gobernuak lege eta diru lehentasunak izan ditu hasieratik, horrexegatik ibili da ezkutuan bezala. Jakina, protokolo falta harrigarria ere egon da, baita iritzi zeharo gaitzesgarriak ere, hala nola urruntzearena, itsasoaren erdian leher zedin, ur nazionalak pasa eta eskuak garbi izan nahi zituzten eta. Europar Batasunaz ere zer esan, ez bada irizpide ekonomikoetan oinarritutako elkartetxo dela inoiz baino argiago geratu zaigula? Non geratzen dira hainbeste boto ematen dituzten mezu ekologistak? Horietarik gehienak, zoritxarrez, panfletoetan eta iragarkietan.

seiko urrea

Jon Alonso

Azken aukera?

Mundua, bat-batean, txiki-txiki bihurtu zaigu. Marcos Subkomandanteak, gutun trukaketa baten ondoren, desafioa egin dio Garzon epaileari eztabaida bat egiteko Lanzaroten. Izenburua: *Euskal Herria: bideak*. Beste askoren artean, Savater, Saramago eta Vazquez Montalban sartu dira tartean. Nik, etxetik, goxo-goxo segitu ahal izan dut Mexikoko prentsan gertatu den eztabaida, internetetik, artikulatuak argitaratzen ziren une berean. Harrigarria da, benetan. Eztabaidak bere gorabeherak eduki ditu. Marcosek Garzoni: «pailazo, faxista». Garzonek Markosi: «noraezean doan itsasontzia zara». Savaterrek: «*Como sub-producto subversivo del subdesarrollo, el subcomandante es aceptable y útil; como subterfugio para subalternos europeos con mala conciencia subrepticia, roza lo subnormal*». Saramagok, itxuraz jokoaz kanpo harrapatuta, hasierako jarrera zuzendu eta propo-

zaten ziren une berean. Harrigarria da, benetan. Eztabaidak bere gorabeherak eduki ditu. Marcosek Garzoni: «pailazo, faxista». Garzonek Markosi: «noraezean doan itsasontzia zara». Savaterrek: «*Como sub-producto subversivo del subdesarrollo, el subcomandante es aceptable y útil; como subterfugio para subalternos europeos con mala conciencia subrepticia, roza lo subnormal*». Saramagok, itxuraz jokoaz kanpo harrapatuta, hasierako jarrera zuzendu eta propo-

samena positibo dela esan du. Montalbani ongi iruditzen zaio, ez du hala ere eszeptizismoa ezkutatu, eta gizartearen inplikazioa eskatu du. Hondoan, Mugaruzaren euskalduntasuna eta Atxagaren poema bateko tximeletak izan dituzte hizpide batzuek eta besteek.

Gertatzen diren guztiak konspirazio planetario baten ondorio direla sinestea kaltegarria den bezala, kaltegarria da, baita ere, gauzak guztiz halabeharrez gertatzen direla sinestea. Alabaina, teknikak Mexikon gertatzen den polemika bat jarraitzeko beharrezkoak diren medioak eskura jartzen dizkit, ordea ez dit atzealdean gertatzen dena ikusteko laguntza berezirik ematen.

Guztiarekin, ezin uka gaiak baduela

mamirik. Marcosek 177 eguneko menia eskatzen dio ETari, eta ezker abertzaleko eragileei proposamenaren alde egin dezaten. Egia esan, hori ez da sekula falta izan. Zaramagako agiria izenpetu genuen zortziehunok horixe eskatzen genuen; ezker abertzalea horrexegatik zatitu da, funtsean...

Jokaldia, honela edo hala egosi delarik ere, ordago bat da ETarentzat; Marcos mespretxatzen badu, ez da izango planeta osoan —planeta osoan—, bere alde hitz erditxo bat ere esateko prest egongo denik. ETak eta ezker abertzaleak hartzen duen jarreratik ikusten ahalko dugu, beraz, irtenbidea interesatzen zaien edo Euskal Herria Numantzia berri bihurtzea baizik ez.